

Dějiny dějepisectví II

České země od husitství až po baroko (a osvícenectví)

Husitství

Husitství je období náboženských válek, které je stále ve společnosti rozporuplně hodnoceno. Přes všechny problémy v daném období vznikají historické práce jak v táboře katolickém (např. kronika Bartoška z Drahonice), tak husitském. Literatura vzniklá v táboře husitském se soustřeďuje především na obhajobu revoluce a i na proces s Janem Husem (Petr z Mladoňovic a další). Tato literatura kromě čistě Husovský témat ve své většině obhajuje a popisuje celý proces husitské revoluce (připomeňme například Husitskou kroniku Vavřince z Březovéci později ještě Mikuláš Biskupec z Pelhřimova a Petr Žatecký). Po porážce husitů v bitvě u Lipan a později nastoupení Jiřího z Poděbrad dojde k nárůstu literatury popisující události v českých zemích a především politiku Jiřího z Poděbrad (srovnej tvorbu například Václava Šaška z Bířkova, Václava Korandy mladšího či Jana mladšího z Rabštejna)

Humanismus

Humanistická historiografie se vlivem husitských válek rozvíjí s jistým zpožděním, přesto v českých zemích vzniká řada pozoruhodných prací (Srovnej tvorbu Bohuslava Hašitejnského z Lobkovic, Bohuslava Bílejovského, Jiřího Píseckého, Martina Kuthena ze Šprinsberku, Jan Matyaše ze Sudetu, Daniel Adam z Veleslavína, Mikuláš Dačický z Heslova a dalších.) V té době se do popředí dostává Václav Hájek z Libočan se svojí Kronikou českou. Spolu s olomouckým biskupem Janem Skálou z Doubravky patří mezi nejvýraznější katolicky píšící humanisty ve smyslu tehdejší historiografie. Současně musím připomenout i rozsáhlou činnost česko-bratrské historiografie (Jan Blahoslav, Jakub B9lek a další). Historiografie a literatura doby vlády Rudolfa II pak patří k vrcholům této etapy.

Baroko

Nástup baroka je v české tvorbě spojen s třicetiletou válkou a vítězstvím katolických Habsburků. Historiografie je spojená v té době jednak s tvorbou protestantů, kteří museli odejít do exilu (tvorba J. A Komenského, Pavla Stránského, Pavla Skály ze Zhoře ale i Ondřejem Habervešem či Jana Jiřího Haranta nebo Adama Hartmana a dalšími). Souběžně ale vzniká i velký proud katolické historiografie (např. Vilém Slavata, Bohuslav Balbín, Václav František Kocmánek či moravských historiografů . J. J. Středovského či Tomáš Pěšina z Čechorodu a dalších.

Doporučená literatura:

- KUTNAR, František a Jaroslav MAREK. Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví :od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Lidové noviny, 1997; s. 44-113.

Kontrolní otázky:

Vavřinec z Březové napsal?

Jak se jmenovala nejslavnější práce, jejímž autorem byl Smil Flaška z Pardubic?

Václav Hájek z Libočan byl autorem slavné kroniky?

Václav Šašek z Bířkova napsal?

Jan Blahoslav napsal?

Daniel Adam z Veleslavína napsal?

Jan Amos Komenský se problematikou dějin zabýval v dílech?

Pavel Stránský napsal?

Pavel Skála ze Zhoře napsal?

Bohuslav Balbín je autorem?